

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
The Participative Management of School Administrators under
Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2

วิศรุต เพ็ชรสีม่วง¹ และ เพ็ญภา สุขเสริม²

Witsarut Petseemuang¹ and Pennapa Sukserm²

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

²อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

อีเมล: Witsarut.paet@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

7 พฤษภาคม 2564

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised)

16 พฤษภาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

19 พฤษภาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน 3) ศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .330 - .934 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ .978 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติ F-test แบบ One-way ANOVA ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน และสร้างขวัญกำลังใจอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the participatory management level of school administrators under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2 as the opinions of the teacher officials. 2) to compare the opinions of the teacher officials to the administrative participation of the school administrators under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office, Region 2, classified by school size, and years of working experience. and 3) Study recommendations for the development of participatory administration of the school administrators under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2. The sample of this study consisted of 327 teachers under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office, Region 2, for the academic year 2020 selected by stratified sampling method. The instrument for data collection were a questionnaire with 5–rating scale with a discriminating powers were ranged from .330 -.934, reliability of .978 and a Structured Interview. The statistic used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and content analysis.

The results of the research were as follows:

1. The opinion levels of the teacher officials to the participatory management of school administrators under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2 were overall at a high level. As for individual aspects, when ranking in the order of mean from high to low were the adherence to each other. Followed by Participating in benefits, Participation in decision-making, and setting goals and objectives of the work.

2. The comparing results of opinion levels of the teacher officials to the participatory management of school administrators under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2, classified by school size, and years of working experience, were overall significantly different at .05 level.

3 .Suggestions for development of participatory administration of the school administrators Under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2 , were the school administrators should encourage teachers to participate in the work of the educational institution. Jointly define the goals and objectives of the event Provides opportunities for all parties to participate, think, participate in doing, make decisions in the various activities of the school, and praise and admire, respect, and build appropriate morale and encouragement.

Keywords: Participatory Management, School Administrators, Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัดจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและระบบการสื่อสารที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพและมีขีดความสามารถที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ประกอบกับการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคน เป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน (ศุภสิทธิ์ ภัคดี, 2558; ชีรภัทร โคตรบรรเทา, รังสรรค์ ลุนบง, สัญญา รักจันทร์อุดร และ รุ่งรัตน์ ธรรมทอง, 2563)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับความนิยมในวงการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 ซึ่งการมีส่วนร่วมหมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารการใช้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น เมื่อนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา จึงมีประโยชน์ดังนี้ 1) เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา 2) ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น 3) เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินด้านวิชาการและด้านพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 4) สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน 5) การบริหารและการตัดสินใจทำ

ด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และ 6) เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและโครงการใหม่ ๆ (วสันต์ สัตยคุณ, 2554; ชาถนี เหมือนโพธิ์ทอง, 2554)

ในปัจจุบันปัญหาด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 120 คนลงมา) มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการ ทั้งนี้จากปัญหาที่กล่าวมาอาจเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงในภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศ หรือเกิดจากการขาดการบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน ขาดการส่งเสริมพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถที่ต่อเนื่องและขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ สมาชิกในองค์การขาดขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน และขาดความสามัคคีในหมู่คณะ เนื่องจากไม่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ และเพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ชาถนี เหมือนโพธิ์ทอง (2554) ได้อธิบายถึงหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน และ 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เป็นขอบเขตของการวิจัย

ชิตพล สุวรรณผา (2556) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ 2) ความไว้วางใจกัน 3) การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และร่วมรับผิดชอบการดำเนินการ 4) ความมีอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ 5) ความผูกพันต่อกันและรู้จักเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน และ 6) การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

นิติพงษ์ แก้วกัลยา (2556) ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้หลักการสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ 2) การไว้วางใจ 3) การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ 4) ความมีอิสระที่จะรับผิดชอบและดูแลตนเอง 5) ความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน และ 6) การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

นุรไอนี เจ๊ะกา (2557) ได้อธิบายการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานในองค์การเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารงานระดับสูงเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร มีอิสระในการทำงานตลอดจนมีสิทธิ์ในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้ร่วมกันตัดสินใจ จากแนวคิดของ Swansburg (1996, pp. 391-393) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) ความอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และ 4) การไว้วางใจกัน

ระวีวรรณ หงส์กิตติยานนท์ (2557) ได้อธิบายการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิ์ในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ในลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันไว้วางใจและร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจ ซึ่งได้ศึกษาตามขอบข่ายจากแนวคิดของ Swansburg (1996) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน 2) ความยึดมั่นผูกพันกัน 3) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน และ 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน

กนกวรรณ บุราณสาร (2560) ได้สังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นหลักสำคัญๆ มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ได้สังเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน 2) ความยึดมั่นผูกพันต่อกัน 3) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน 5) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 6) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Cohen and Uphoff (1980) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิดคือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

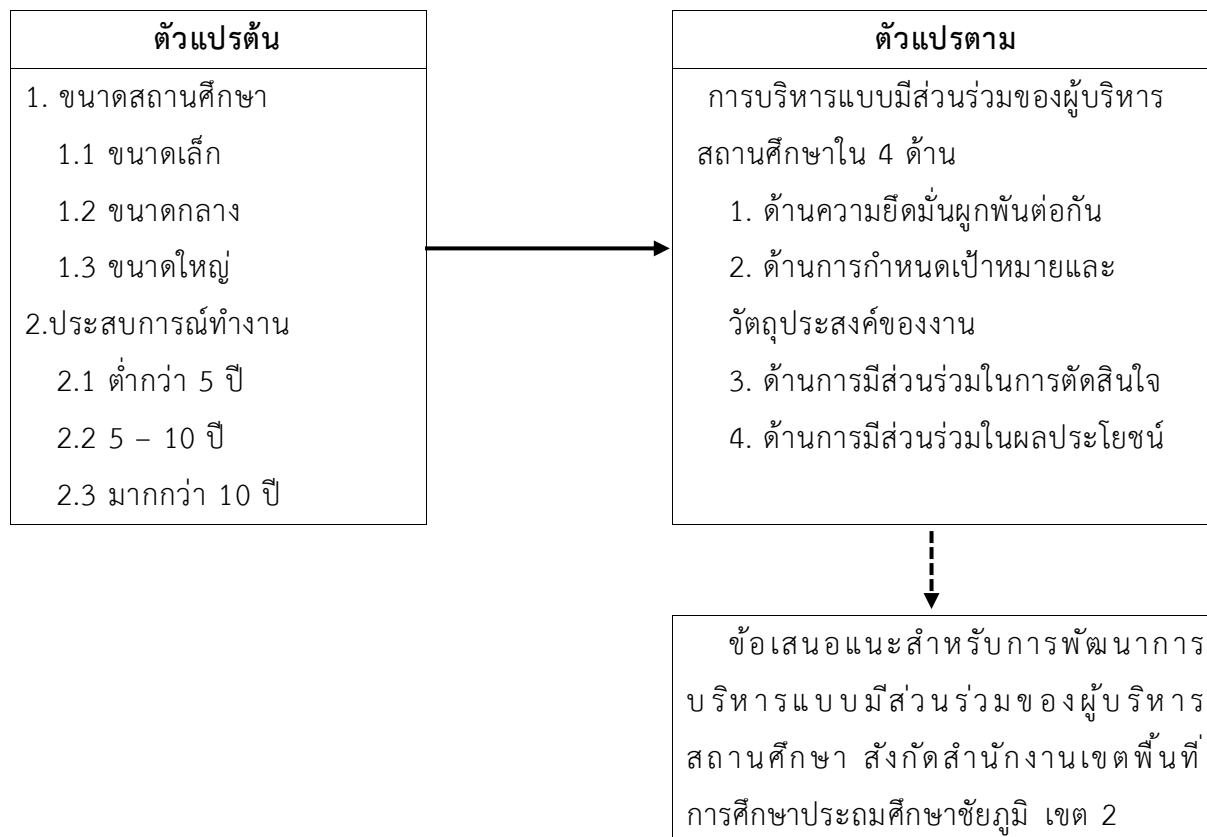
Sashkin (1982) ได้เสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรูปแบบนี้จะสรุปลงให้เห็นถึงการทำงานของการทำงานมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมแบบง่ายก็คือ การตั้งเป้าหมายและการตัดสินใจซึ่งมีลักษณะที่คล้ายกัน คือ จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีการควบคุมตนเองหรือมีความเป็นอิสระในการทำงานมากขึ้น ซึ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา 4) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง

Swansburg (1996) ได้แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน การไว้วางใจกันเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วมผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานต้องการความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือและผู้ปฏิบัติงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหาร 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์การยอมขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ถ้าทุกคนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน และ 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เป็นภาวะที่มีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการทำงาน มีอำนาจหน้าที่และความสามารถในการทำงานสำหรับงานของแต่ละบุคคล ผู้ปฏิบัติงานต้องการความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกศึกษา และใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบบบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดัง ภาพประกอบที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการและขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,015 คน จากสถานศึกษา จำนวน 262 แห่ง

จำแนกตามขนาดสถานศึกษาใหญ่จำนวน 879 คน สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 984 คน และสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 152 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2563 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น ขนาดเล็ก จำนวน 105 คน ขนาดกลาง จำนวน 147 คนและขนาดใหญ่ จำนวน 75 คน

3. กลุ่มเป้าหมายที่ให้การสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ประเภท ดังนี้

4.1 แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นคำถามแสดงความเห็นของข้าราชการครู เกี่ยวกับข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เขต 2

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) หาค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

5.3 วิเคราะห์สถิติเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การทดสอบ F – test (One-Way ANOVA)

5.4 วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาทำการตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจำแนกเป็นประเด็นตามกรอบความคิดการวิจัย และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อหาข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 327 คน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 ตามลำดับ และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 48.60 รองลงมาประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี มีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม พบว่าระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.47) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.48) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.58)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างผู้ศึกษาได้นำผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe

เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยภาพรวม จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกับข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกับข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดกลาง และจำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่ พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกับข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

4.1 ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน พบว่า ผู้บริหารควรเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีกับคณะครูเป็นที่ปรึกษาที่ดี ดูแลเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิดเป็นกัลยาณมิตร เป็นมิตรที่แท้จริงคอยช่วยเหลือติดตามงานอยู่เสมอ ส่งเสริมให้ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา และให้กำลังใจแก่คณะครูในยามมีปัญหา

4.2 ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน พบว่า ผู้บริหารควรตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน มีการมอบหมายภาระงานกำหนดบทบาทหน้าที่ให้คณะครูอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้คณะครูทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ผู้บริหารควรมีหลักการแนวคิดการบริหารสถานศึกษาเป็นของตัวเอง ต้องมั่นใจและเชื่อมั่นในการตัดสินใจ ใช้วิธีการบริหารงานที่หลากหลายให้อำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานด้วยความเชื่อใจ ให้อิสระในการทำงานแก่คณะครู รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเปิดโอกาสให้คณะครูได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะครูในการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสม ให้การยอมรับในการปฏิบัติงานยกย่องและชมเชยในผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้สถานศึกษาให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน พิจารณาความชอบของคณะครูด้วยความยุติธรรม โปร่งใส โดยการปฏิบัติงานตามระเบียบข้อกำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารและคณะครูได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน สามารถแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน เนื่องจากคณะครูช่วยเหลือกันในการทำงาน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูทุกคนมีส่วนทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ และคณะครูมีอำนาจการตัดสินใจได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารสถานศึกษาในงานที่ตนเองรับผิดชอบ สอดคล้องกับ กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยรวม พบว่า ข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ มีการแบ่งฝ่ายงานการบริหารที่ชัดเจน กระจายอำนาจไปยังส่วนต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ทุกฝ่ายจึงต้องมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นอย่างมาก อีกทั้งขนาดสถานศึกษาขนาดใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความไว้วางใจกัน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานร่วมกัน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และมีการแสดงความคิดเห็นและการจัดสรรความดีความชอบอย่างเหมาะสมและยุติธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา แก้วมะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีคนจำนวนมาก ทำให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน และร่วมมือกันทำงานอย่างเข้มแข็งจนเกิดศักยภาพที่ดีในการทำงาน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความยึดมั่นผูกพันต่อกัน ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยรวมพบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกับ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการและได้สัมผัสการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ มีประสบการณ์มีความชำนาญในการบริหาร และมีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากกว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี อีกทั้งข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี

เป็นช่วงการทำงานที่พร้อมทั้งความรู้และประสบการณ์จึงได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหาร ได้รับมอบหมายงานสำคัญงานพิเศษที่มากกว่าช่วงอายุงานอื่น จึงมองว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ทำให้การดำเนินงานและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษานั้นสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก ศรีวรรณ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10-20 ปี มีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จัดกิจกรรมที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะครูให้ความใกล้ชิดเป็นกันเอง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการมอบหมายงานที่ชัดเจนเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ตั้งเป้าหมายร่วมกันโดยจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและส่งเสริมให้ทุกฝ่ายงานได้ทำงานร่วมกัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คณะครูเข้ามามีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อำนาจในการตัดสินใจแก่คณะครูด้วยความเชื่อใจ

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรยกย่องและชมเชยให้การยอมรับนับถือในการปฏิบัติงานของคณะครู ให้สวัสดิการสร้างขวัญและกำลังใจอย่างเหมาะสม และมีความยุติธรรมในการจัดสรรความชอบอย่างโปร่งใส

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดหรือหน่วยงานระดับอื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบตนเองและพัฒนาการบริหารจัดการ การศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ บุราณสาร. (2560). *แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- จิตรา แก้วมะ. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ชาฎนี เหมือนโพธิ์ทอง. (2554). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ชิตพล สุวรรณผา. (2556). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ธีรภัทร โคตรบรรเทา, รังสรรค์ ลุนบง, สัญญารักษ์ จันทอรุตร และ รุ่งรัตน์ ธรรมทอง. (2563). การพัฒนา แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(3), 151-161.
- นิติพงษ์ แก้วกล้า. (2556). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มสถานศึกษาที่ 15 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

- นุรไอนี เจ๊ะกา. (2557). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ระวีวรรณ หงส์กิตติยานนท์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดสระแก้ว.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- วสันต์ สัตยคุณ. (2554). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ศุภสิทธิ์ ภูภักดี. (2558). *เลขาธิการสภาการศึกษาำคุณภาพการศึกษาของเด็กขึ้นอยู่กับ ครูผู้สอน.* *วารสารการศึกษาไทย*, 12(120), 7-10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563.* ชัยภูมิ : กลุ่มนโยบายและแผน.
- Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. (1980). *Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Design. Implementation, and Evaluation.* New York : The Rural Development Community Center for International Studies, Cornell University.
- Krejcie, RV & Morgan, DW (1970). *Determining Sample Size for Research Activities.* *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
- Sashkin,M. (1982). *Visionary leadership: The perspective for education.* In Rosenbach W. And Taylor, R. (Eds). *Contemporary issues in leadership* (2nd ed). Boulder, CO: Westview.
- Russell C. Swansburg. (1996). *Management and leadership for nurse managers.* Boston : Jones and Bartlett.